

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
CEZARY BANASIŃSKI

L.dz.DDI-1-411-58/739/2002/PŁ

Warszawa, 11 grudnia 2002 r.

D E C Y Z J A Nr DDI 107/02

Na podstawie art. 17 w związku z art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 122, poz. 1319 z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wyraża zgodę** na dokonanie koncentracji, polegającej na nabyciu przez RWE Plus AG z siedzibą w Essen (Niemcy), 85 % akcji spółki STOEN S.A. z siedzibą w Warszawie, co spowoduje przejęcie kontroli nad tą spółką przez RWE Plus AG.

U Z A S A D N I E N I E

W dniu 10 października 2002 roku do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło od RWE Plus AG z siedzibą w Essen (zwanej dalej RWE), zgłoszenie zamiaru koncentracji przedsiębiorców, polegającej na nabyciu przez tą spółkę 85 % akcji spółki STOEN S.A. z siedzibą w Warszawie (zwanej dalej STOEN). Spowoduje to przejęcie bezpośredniej kontroli RWE nad STOEN. Powyższe zgłoszenie nie zostało opłacone. Brak ten strona uzupełniła w dniu 17 października 2002 roku, a więc z zachowaniem terminu 7 dni.

W związku z tym, iż:

- spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające obowiązek zgłoszenia zamiaru koncentracji, bowiem łączny obrót ww. podmiotów w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekraczał 50 mln euro, tj. wartość określoną w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 122, poz. 1319 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą antymonopolową,
- nabycie akcji innego przedsiębiorcy, powodujące przejęcie bezpośredniej kontroli nad przedsiębiorcą, jest jednym ze sposobów koncentracji, określonym w art. 12 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy,
- nie występuje w tej sprawie żadna okoliczność z katalogu przesłanek egzoneracyjnych, wymienionych w art. 13 ww. ustawy, powodująca odstąpienie od konieczności zgłoszenia koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej organem antymonopolowym, wszczął postępowanie w przedmiotowej sprawie, o czym powiadomił stronę pismem z dnia 21 października 2002 r.

Z informacji zawartych w zgłoszeniu oraz uzupełnionych w trakcie postępowania wynika, iż transakcja została zgłoszona bez naruszenia terminu, o którym mowa w art. 94 ust. 4 ustawy antymonopolowej, gdyż umowa sprzedaży akcji STOEN, została zawarta w dniu 15 października 2002 roku. Powstanie skutków prawnych tej umowy uzależnione jest od ziszczenia się m.in. warunku zawieszającego w postaci uzyskania przez RWE zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji przedsiębiorców na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W trakcie postępowania Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Opis transakcji.

Zamierzona koncentracja wypełnia przesłanki art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej. Transakcja ta będzie polegała na przejęciu bezpośredniej kontroli nad STOEN przez RWE w następstwie nabycia 85 % akcji od Skarbu Państwa. RWE będzie dysponowała po zakończeniu zamierzonej transakcji 85 % głosów na walnym zgromadzeniu, przez co będzie kontrolowała STOEN.

Po upływie dwuletniego okresu, w którym pracownicy STOEN są zobowiązani do nieodsprzedawania posiadanych przez siebie akcji, RWE planuje nabycie pozostałych 15 % akcji.

Przyczyny transakcji.

W roku 2001 Minister Skarbu Państwa podjął decyzję o prywatyzacji STOEN. Prywatyzacja STOEN jest zgodna z przyjętym na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 16 maja 2000 roku „Zintegrowanym harmonogramem prywatyzacji sektora elektroenergetycznego i wprowadzania rynku energii elektrycznej”. Minister Skarbu Państwa uzasadnia prywatyzację spółek podsektora dystrybucji koniecznością zapewnienia dostępu do kapitału (szczególnie jeśli chodzi o inwestycje sieciowe zwiększające dostępność i możliwość sprzedaży energii) oraz do specjalistycznej wiedzy w zakresie konkurencyjnego handlu energią i obsługi odbiorców.

RWE Plus AG jest spółką świadczącą usługi na rynku energii elektrycznej w ramach całej grupy kapitałowej RWE. Grupa kapitałowa RWE prowadzi działalność w obszarze energii elektrycznej, gazu, wody i usług dotyczących ochrony środowiska, a ponadto w zakresie systemów drukarskich. Strona ma zamiar w wyniku koncentracji wejść na polski rynek dystrybucji i obrotu energią elektryczną.

STOEN dysponuje ugruntowaną pozycją na rynku dystrybucji energii elektrycznej w Warszawie. Ponadto STOEN posiada techniczną infrastrukturę, stabilny zbył, trwałe powiązania z klientami oraz wykwalifikowanych

współpracowników z wiedzą dotyczącą klientów lokalnych, które będą mogły być uzupełnione doświadczeniem RWE. Opisywany rynek można określić jako mający charakter typowo miejski, co gwarantuje inwestorowi (RWE) następujące korzyści:

- łatwy dostęp do sieci energetycznej w przypadku awarii i konieczności napraw (co ma niebagatelne znaczenie przy coraz to wyższych standardach obsługi odbiorców),
- Warszawa ciągle jest jednym z najszybciej rozwijających się miast Polski i dlatego też liczba odbiorców z pewnością będzie rosła szybciej niż w innych rejonach kraju,
- konsekwencją poziomu gospodarczego Warszawy jest to, iż większość odbiorców terminowo reguluje należności za dostarczoną energię oraz inne opłaty związane z przesyłem energii elektrycznej wobec STOEN,
- w Warszawie przeważają powierzchnie biurowe, przemysł zwłaszcza ciężki stanowi na tym rynku rzadkość, a działające firmy w większości prosperują z zyskiem i nie zalegają z płatnościami wobec dystrybutora energii elektrycznej.

Ponadto przy ścisłej współpracy z RWE, powinna zostać wzmocniona pozycja rynkowa STOEN. Przewiduje się również zwiększenie efektywności działania STOEN w wyniku racjonalnego zarządzania kosztami i realizacji efektów skali.

Uczestnicy koncentracji.

RWE Plus AG jest spółką akcyjną działającą zgodnie z prawem niemieckim prowadzącą działalność w zakresie:

- nabywania energii,
- sprzedaży energii,
- świadczenia usług związanych z powyższą działalnością,
- świadczenia działalności Multi Utility oraz jej koordynacją.

RWE Plus AG w 100 % należy do spółki RWE AG z siedzibą w Essen. Spółka ta jest spółką holdingową koncernu RWE, który prowadzi działalność w następujących obszarach:

- energia elektryczna,
- gaz naturalny,
- woda,
- usługi dotyczące ochrony środowiska,
- systemy drukarskie.

Żaden z akcjonariuszy RWE AG nie kontroluje tej spółki. Akcjonariuszami RWE AG są:

- Grupa Allianz (12,4 %),
- RW Holding AG (10,94 %),
- Kommunale Energie-Beteiligungsgesellschaft mbH (7,33 %).

Pozostali akcjonariusze nie posiadają więcej niż 5 % akcji RWE AG.

Koncern RWE prowadzi obecnie w Polsce działalność infrastrukturalną, która w przeważającym stopniu ma charakter regionalny. Inna działalność, niezwiązana z

przedmiotem działalności STOEN, taka jak sprzedaż maszyn drukarskich obejmuje całą Polskę. Koncern RWE jest w Polsce obecny, także przez swoje spółki zależne na następujących obszarach działalności:

- zaopatrywania w gaz i ciepło,
- zaopatrzenia i odprowadzania wody,
- systemów przemysłowych,
- usług dotyczących środowiska naturalnego,
- nieruchomości przemysłowych (wynajem, dzierżawa),
- maszyn drukarskich.

Koncern RWE posiada następujące udziały w spółkach, mających siedzibę w Polsce:

- Heidelberg Polska Sp. z o.o. w Warszawie (100 % poprzez Heidelberger Druckmaschinen Osteuropa Vertriebs GmbH) – sprzedaż oraz usługi serwisowe maszyn drukarskich na terenie całej Polski,
- Harpen Immobilien Sp. z o.o. w Warszawie (100 % poprzez Harpen AG) – wynajem i rynkowe wykorzystywanie nieruchomości gospodarczych, obejmuje takie miasta jak Ostrołęka, Ostrowiec i Zgorzelec,
- Harpen Polska Sp. z o.o. we Wrocławiu (100 % poprzez Harpen AG) – produkcja i zaopatrywanie w ciepło, obejmuje 17 projektów w południowo-zachodniej i zachodniej Polsce,
- Sutco Polska Sp. z o.o. w Sosnowcu (100 % poprzez RWE Umwelt) – produkcja części składowych do urządzeń i systemów odprowadzających na teren Polski,
- Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania S.A. we Wrocławiu (100 % poprzez RWE Dea AG) – usługi w zakresie wywozu śmieci i recyklingu na terenie Dolnego Śląska a w szczególności Wrocław i sąsiadujące z nim gminy,
- RWE Dea Polska Sp. z o.o. w Warszawie (100 % poprzez RWE Dea AG) – eksploracja i wydobywanie gazu oraz ropy naftowej w okolicach Łodzi,
- ESB Elektrotechnika Polska Sp. z o.o. w Jeleniej Górze (97 % poprzez RWE Plus AG) – elektrotechnika i budowa urządzeń rozdzielczych, obejmuje obszar Polski,
- Sutco - Biuro Inżynierskie Sp. z o.o. w Krakowie (85 % poprzez RWE Umwelt) – planowanie i obliczanie części składowych do urządzeń oraz systemów odprowadzających, prowadzi działalność wyłącznie w zakresie captive services na rzecz Sutco Polska i niemieckiego udziałowca większościowego,
- KB-Gaz Technologia i Energia Sp. z o.o. w Szczecinie (74 % RWE Gas AG) – zaopatrywanie klientów końcowych w gaz oraz produkcja ciepła na rynku lokalnym,
- Ankoja' S.A. i L., w Malczycach (70 % poprzez RWE Rheinbraun Brennstoff GmbH) – nie prowadzi działalności gospodarczej – w likwidacji,
- Elektrociepłownia Będzin S.A. (69,56 % poprzez enviaM AG) – produkcja oraz dystrybucja energii elektrycznej i ciepła dla Będzina i okolic,
- Medusa Oil & Gas (Poland) Sp. z o.o. w Warszawie (58,5 % poprzez RWE Dea AG) – eksploracja i wydobywanie gazu oraz ropy naftowej na południowy wschód od Krakowa,

- ELBUD Gdańsk Holding S.A. w Gdańsku (57,6 % poprzez RWE Solutions AG) - usługi techniczne, w szczególności budowa i montaż, konserwacja oraz prace przy unowocześnianiu i oddawaniu do użytku urządzeń energetycznych oraz sieci na terenie Polski,
- KRI Sp. z o.o. w Poznaniu (37,29 % poprzez RWE Gas AG) – zaopatrywanie klientów końcowych w gaz oraz produkcja ciepła na rynku lokalnym,
- PWiK Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej (34 % poprzez RWE Aqua GmbH) – zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków na terenie Dąbrowy Górniczej,
- Przedsiębiorstwo Usług Elektroenergetycznych Bydgoszcz S.A. w Bydgoszczy (32,21 % poprzez RWE Solutions AG) - usługi techniczne, w szczególności budowa i montaż, konserwacja oraz prace przy unowocześnianiu i oddawaniu do użytku urządzeń energetycznych oraz sieci, działalność obejmuje Bydgoszcz i okolice,
- Przedsiębiorstwo Usług Elektroenergetycznych Wrocław S.A. we Wrocławiu (30 % poprzez RWE Solutions AG) – usługi techniczne, w szczególności budowa i montaż, konserwacja oraz prace przy unowocześnianiu i oddawaniu do użytku urządzeń energetycznych oraz sieci, działalność obejmuje Wrocław i okolice,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Wrocław S.A. (5,38 % poprzez enviaM AG) – zaopatrywanie klientów końcowych w ciepło na terenie Wrocławia,
- P.L.U.S. Polska Lausitzer Umwelt- und Sanierung Sp. z o.o. we Wrocławiu (100 % poprzez RWE Umwelt Berlin/Brandenburg GmbH) – aktualnie nie prowadzi działalności gospodarczej,
- MEAG - Polska Sp. z o.o. w Warszawie (100 % poprzez enviaM AG) – obecnie nie prowadzi działalności gospodarczej,
- RWE Plus Polska Sp. z o.o. (100 % poprzez RWE Plus AG) – aktualnie nie prowadzi działalności gospodarczej,
- RWE Gas Polska Sp. z o.o. w Warszawie (100 % poprzez RWE Gas AG) – aktualnie nie prowadzi działalności gospodarczej,
- RWE Trading Polska Sp. z o.o. w Warszawie (100 % poprzez RWE Trading GmbH) – obecnie nie prowadzi działalności gospodarczej,
- UPE Polska Sp. z o.o. w Łodzi (90 % poprzez Thames Water) – obecnie nie prowadzi działalności gospodarczej,

STOEN S.A. zajmuje się dystrybucją i obrotem energią elektryczną. 100 % akcji STOEN posiada Skarb Państwa.

STOEN kontroluje następujące przedsiębiorstwa:

- STOEN Nieruchomości Sp. z o.o. – 100 % udziałów. Spółka ta zajmuje się prowadzeniem działalności gospodarczej, polegającej na zarządzaniu nieruchomościami oraz wykonywaniem robót ogólnobudowlanych. Obszarem działania jest Polska. Obecnie działalność prowadzona jest na terenie Warszawy.
- STOEN INFO Sp. z o.o. – 100 % udziałów. Prowadzi działalność w zakresie tworzenia, wdrażania i eksploatacji kompleksowych rozwiązań informatycznych. Działa na terenie Polski.
- EKO-STOEN Sp. z o.o. – 10 % udziałów bezpośrednio oraz 30 % udziałów przez STOEN Nieruchomości. STOEN jest uprawniony do powoływania dwóch z

trzech członków Rady Nadzorczej EKO-STOEN Sp. z o.o. Spółka ta zajmuje się działalnością mającą związek z oszczędzaniem energii, a w szczególności tworzeniem, promocją i sprzedażą nowych rozwiązań technicznych. Działa na terenie całego kraju.

STOEN, poza działalnością w zakresie obrotu i dystrybucji energią elektryczną, prowadzi działalność gospodarczą w następujących dziedzinach:

- nieruchomości,
- systemy informatyczne,
- wprowadzanie nowych technologii na rynek energii elektrycznej,
- transport,
- usługi medyczne.

Rynek energii w Polsce.

Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzą działalność gospodarczą polegającą na wytwarzaniu, przesyłaniu i dystrybucji oraz obrocie energią. Spółki dystrybucyjne, do których należy zaliczyć również STOEN S.A., funkcjonują w warunkach monopolu naturalnego. Monopol naturalny należy przede wszystkim odnosić do działalności w zakresie przesyłania i dystrybucji (monopol sieciowy). Przesyłanie i dystrybucja uważane są za sfery, w których konkurencja jest bardzo utrudniona a czasami niemożliwa, bowiem z oczywistych względów budowanie dwóch lub więcej równoległych sieci jest ekonomicznie nieuzasadnione. Natomiast wytwarzanie i obrót uważa się za potencjalnie konkurencyjne.

Do końca 2001 r. 367 przedsiębiorstw posiadało koncesje na działalność związaną z zaopatrzeniem w energię elektryczną. Zostało wydanych 126 koncesji na wytwarzanie, 221 na przesyłanie i dystrybucję oraz 283 na obrót energią elektryczną. Liczba koncesji jest większa niż liczba koncesjonowanych przedsiębiorstw, gdyż wiele przedsiębiorstw energetycznych prowadzi działalność na podstawie kilku koncesji.

Sektor elektroenergetyczny składa się z trzech podsektorów: wytwarzania, przesyłu i dystrybucji oraz obrotu, zatrudniających łącznie ok. 92 tys. osób.

Podsektor wytwarzania to przede wszystkim 17 wielkich zawodowych elektrowni systemowych oraz 16 elektrociepłowni o charakterze systemowym (oprócz nich funkcjonują mniejsze elektrownie i elektrociepłownie zawodowe oraz przemysłowe).

Do podsektora przesyłu należy sieć linii energetycznych najwyższych napięć wraz ze stacjami i podstacjami. Krajowym operatorem systemu przesyłowego są Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.

Dystrybucja energii elektrycznej odbywa się poprzez system sieci rozdzielczych wysokiego, średniego i niskiego napięcia, zorganizowany w 33 spółkach dystrybucyjnych oraz zintegrowane z nimi małe elektrownie i elektrociepłownie.

Regulacje związane z wdrożeniem rynku energii elektrycznej wprowadziły prawo do usługi przesyłowej dla odbiorców końcowych (zasada TPA). Prawo to pozwala odbiorcy na bezpośredni zakup energii u wytwórców, branie udziału w rynku giełdowym oraz daje możliwość skorzystania z usług przedsiębiorstw obrotu energią. Mechanizm ten ma zapewniać konkurencyjność w dostawach energii elektrycznej dla

odbiorców końcowych. Dzięki zastosowaniu w pełni tej zasady każdy odbiorca końcowy będzie miał prawo wyboru podmiotu, u którego kupi energię.

W dotychczasowej praktyce zasada TPA funkcjonuje jednak w sposób bardzo ograniczony. Podstawowe bariery utrudniające jej wdrożenie to przede wszystkim brak opłacalności oraz brak wypracowanych reguł zawierania takich umów, co powoduje stan niepewności wśród przedsiębiorców korzystających z tej zasady.

W chwili obecnej z zasady TPA korzysta zaledwie kilku na około 600 odbiorców uprawnionych. Decydujący wpływ na taki stan rzeczy ma istnienie na rynku energii elektrycznej energii, której ceny są wyższe niż rynkowe i w stosunku do której istnieje obowiązek zakupu. Dotyczy to energii:

- z kontraktów długoterminowych (KDT) zawartych między Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. a wytwórcami,
- wytwarzanej w skojarzeniu,
- tzw. „zielonej” (ze źródeł odnawialnych).

Obowiązkiem zakupu objęte jest łącznie około 60 % całości wyprodukowanej energii w Polsce. Zjawisko to powoduje niemożność zakupu energii po cenie kształtowanej poprzez mechanizmy konkurencyjne, a tym samym niweluje korzyści uczestnictwa w TPA.

Istotnym czynnikiem utrudniającym wprowadzenie konkurencyjnego rynku energii elektrycznej jest sprawa kontraktów długoterminowych. Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. do 31 grudnia 1998 roku zawarły 35 kontraktów długoterminowych umożliwiających pozyskanie środków zewnętrznych na przeprowadzenie procesu odtworzenia i modernizacji bazy wytwórczej polskiej elektroenergetyki oraz pozwalającej na spełnienie norm ochrony środowiska wynikających z ratyfikowanych przez Polskę umów międzynarodowych. Kontrakty długoterminowe ograniczają w znacznym stopniu możliwości wdrożenia konkurencyjnego rynku energii. Zobowiązują one, bowiem Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. do zakupu całej energii wyprodukowanej w ramach tych kontraktów po określonej w kontraktach cenie.

Uwzględniając proces wdrażania rynku konkurencyjnego w sektorze wytwarzania energii elektrycznej Prezes Urzędu Regulacji Energetyki uznał przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem i obrotem energią elektryczną za działające na rynku konkurencyjnym. W związku z tym z dniem 1 lipca 2001 roku zwolnił przedsiębiorstwa posiadające koncesje na wytwarzanie lub obrót energią elektryczną z obowiązku przedkładania do zatwierdzania taryf dla energii elektrycznej. Zwolnienie to nie dotyczy przedsiębiorstw wytwarzających energię elektryczną w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła i przedsiębiorstw energetycznych, posiadających jednocześnie koncesję na przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej w odniesieniu do energii sprzedawanej odbiorcom końcowym przyłączonym bezpośrednio do sieci tych przedsiębiorstw.

Działania związane z wdrożeniem rynku energii elektrycznej prowadzone są równoległe z działaniami prywatyzacyjnymi podjętymi w tym sektorze. W toku dotychczasowych prac nad procesem prywatyzacji w sektorze elektroenergetycznym pojawiają się różne inicjatywy zmierzające do konsolidacji spółek działających w tym sektorze.

Stwierdzić można, że nadal w Polsce w sektorze elektroenergetycznym nie

mamy do czynienia z rynkiem konkurencyjnym, gdzie w wyniku wolnej gry popytu i podaży zostaje wyznaczona obiektywna cena transakcji, gdzie odbiorca a nie sprzedawca decyduje ile towaru i od kogo kupi. Jednak powstanie rynku konkurencyjnego jest złożonym i długotrwałym procesem. W Polsce proces budowy rynku dopiero się rozpoczyna. Rozwijają się hurtowe rynki obrotu energią, powstał rynek bilansowy, wytworzyła się konkurencja pomiędzy wytwórcami energii oraz pomiędzy odbiorcami hurtowymi.

W dniu 2 kwietnia 2002 roku Rząd przyjął dokument „Ocena realizacji i korekta założeń polityki energetycznej Polski do 2020 r.”, który wyznacza podstawowe kierunki zmian dotyczących sektora energetycznego.

Program rządowy zakłada w podsektorze dystrybucji energii elektrycznej rozdział działalności w zakresie dystrybucji energii od jej obrotu oraz konsolidację spółek infrastrukturalnych, które zajmować się będą dystrybucją energii elektrycznej oraz rozbudową i eksploatacją sieci dystrybucyjnych. Obecnie prowadzone są prace analityczne niezbędne do określenia optymalnych struktur organizacyjnych w aktualnych warunkach ekonomiczno-społecznych. Program przewidywał prywatyzację Grupy G-8 oraz STOEN S.A. Natomiast pozostałe przedsiębiorstwa dystrybucyjne poddane zostaną konsolidacji po dokonaniu wydzielenia działalności w zakresie obrotu energią elektryczną.

Od 1 stycznia 2002 roku prawo do korzystania z usług przesyłowych uzyskali odbiorcy dokonujący rocznych zakupów energii elektrycznej w wielkości nie mniejszej niż 10 GWh. Oznacza to, że w chwili obecnej 560 odbiorców (nie licząc 33 spółek dystrybucyjnych) może kształtować swą politykę zakupów energii wybierając dostawców oferujących najkorzystniejsze warunki sprzedaży.

Rynek właściwy w sprawie

W myśl art. 4 pkt 8 ustawy antymonopolowej, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

Biorąc pod uwagę określone wyżej kryteria ustawowe stwierdzić należy, że w niniejszej koncentracji istnieją wspólne dla uczestników koncentracji rynki właściwy i są nimi:

- **ogólnopolski rynek obrotu energią elektryczną,**
- **lokalny (warszawski) rynek dystrybucji energią elektryczną.**

Za takim określeniem rynku pod względem **produktowym** przemawia to, iż obaj uczestnicy koncentracji są na nim obecni i aktywnie na nim działają. STOEN działa na rynkach dystrybucji i obrotu energią elektryczną. Grupa kapitałowa RWE, posiadając 69,56 % akcji Elektrociepłowni Będzin S.A., również działa na rynkach dystrybucji i obrotu energią elektryczną.

O ile rynek dystrybucji energii elektrycznej określany jest jako rynek mający charakter ściśle lokalny, to rynek obrotu energią elektryczną ma zasięg ogólnopolski. Inaczej określa się obszar geograficzny rynków dystrybucji energii elektrycznej. Rynki te dla RWE i STOEN mają charakter rozłączny, gdyż Elektrociepłownia Będzin S.A. prowadzi działalność w tym zakresie na terenie miasta Będzin i jego okolic, natomiast STOEN dystrybuje energię elektryczną dla Warszawy. Dlatego też rynek **geograficzny** należy określić jako ogólnopolski rynek obrotu energią elektryczną.

Organ antymonopolowy dokonał oceny wpływu przedmiotowej koncentracji na tak określony rynek właściwy w sprawie, mając za podstawę definicje zawarte w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie *zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców* (Dz. U. Nr 37, poz. 334) :

- a) rynkiem właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym (poziomym), jest każdy rynek produktowy, na którym zaangażowani są co najmniej dwaj przedsiębiorcy uczestniczący w koncentracji (rynki wspólne) i gdzie koncentracja prowadzi do uzyskania łącznego udziału w rynku geograficznym w wysokości większej niż 20%,
- b) rynkiem właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym (pionowym), jest każdy rynek produktowy, jeżeli równocześnie:
 - działa na nim co najmniej jeden przedsiębiorca uczestniczący w koncentracji,
 - jest on równocześnie rynkiem zakupu lub sprzedaży (poprzedni lub następny szczebel obrotu), na którym działa którykolwiek z pozostałych przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji,
 - indywidualny lub łączny udział w rynku przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji na tych rynkach przekracza 30%, bez względu na to, czy aktualnie istnieje powiązanie typu dostawca-odbiorca między tymi przedsiębiorcami.
- c) rynkiem właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym, jest każdy rynek produktowy, na którym między przedsiębiorcami uczestniczącymi w koncentracji nie istnieją żadne powiązania (układy) horyzontalne i wertykalne, ale przynajmniej jeden przedsiębiorca uczestniczący w koncentracji posiada więcej niż 40% udziału w jakimkolwiek rynku właściwym.

Ad a) Biorąc pod uwagę określone wyżej kryteria ustawowe stwierdzić należy, że w niniejszej koncentracji nie ma rynku wspólnego, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym. Jako uzasadnienie tego stanowiska należy wskazać, iż na ogólnopolskim rynku obrotu energią elektryczną Koncern RWE posiada udział w wysokości ok. 0,3 % (ok. 0,354 TWh), podczas gdy udział STOEN wynosi ok. 5,8 % (5,413 TWh). Łączny udział na krajowym rynku obrotu energią elektryczną kształtuje się na poziomie ok. 6,1 %. Wartość ta nie przekracza 20 %, tj. progu wskazanego w ww. definicji. Tak więc nie istnieje rynek, na który przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

Ad b) Jednocześnie należy stwierdzić, że zamierzona koncentracja nie wywrze wpływu na rynek w układzie wertykalnym. Spowodowane to jest przede wszystkim faktem, iż Elektrociepłownia Będzin S.A (spółka zależna Koncernu RWE) zajmuje się produkcją energii elektrycznej, ale wielkość produkcji w skali kraju jest znikoma. Zdaniem UOKiK STOEN w wyniku koncentracji nie zostanie uzależniona od jedyne go wytwórcy, czyli Elektrociepłowni Będzin S.A., gdyż potrzeby STOEN znacznie przekraczają moce wytwórcze Elektrociepłowni Będzin S.A.

Ad c) Ponadto, mając na uwadze fakt, że na warszawskim rynku dystrybucji energią elektryczną udział STOEN wynosił 99,9 % w roku 2001 (99,88 % w roku 2000), co przekracza ustawowy próg 40 %, należy uznać ten rynek, za taki, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym. Z uwagi na powyższe Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokładnie zbadał, jaki wpływ na ten rynek będzie miała przedmiotowa koncentracja.

Wymienieni przedsiębiorcy uzyskali w ostatnim czasie koncesje na dystrybucję energią elektryczną, co czyni ich konkurentami STOEN, choć porównując udziały należy dodać, iż w chwili obecnej konkurencja na tym rynku ma charakter potencjalny. Związane jest to również z tym, iż na lokalnym warszawskim rynku dystrybucji energii elektrycznej istnieją, co do zasady, jedynie urządzenia przesyłowe należące do STOEN i tylko w niewielkim zakresie sieci innych przedsiębiorców. Konkurenci działający w Warszawie obok STOEN na obszarze dystrybucji energii elektrycznej wykorzystują częściowo sieć STOEN.

STOEN nie zatrudnia, względnie nie zleca innym przedsiębiorcom prac konserwacyjnych, naprawy czy innych usług serwisowych przy sieci przesyłowej. Serwis urządzeń przesyłowych STOEN jest dokonywany we własnym zakresie.

Obecnie warszawski rynek dystrybucji energii elektrycznej znajduje się w fazie pełnego ukształtowania z uwagi na liberalizację rynku energii. W ostatnim czasie zauważalny jest lekki spadek popytu, spowodowany sytuacją gospodarczą. Jednak ze względu na rodzaj produktu, jakim jest energia elektryczna oraz jego homogenny charakter nie można przewidywać szybkiej zmiany preferencji odbiorców. Każda bowiem zmiana źródła energii związana jest z kosztami i nie zawsze, w obecnej sytuacji energetycznej Polski, da się przewidzieć efekty finansowe takiej decyzji.

W związku z tym, że obecnie dostarczana energia elektryczna przez STOEN ogranicza się do rynku warszawskiego (obszar 494,03 km²) lokalny stopień koncentracji odbiorców jest duży. W czerwcu 2002 roku liczba odbiorców wynosiła 786.004. Podział odbiorców w STOEN następuje, tak jak i w innych zakładach dystrybucyjnych, na podstawie grupy taryfowej. STOEN rozróżnia następujące grupy taryfowe:

- A (odbiorcy zasilani z sieci dla napięcia wysokiego),
- B (odbiorcy zasilani z sieci dla napięcia średniego),
- C (odbiorcy zasilani z sieci dla napięcia niskiego),

- G (odbiorcy zasilani niezależnie od poziomu napięcia).

Zestawienie ilościowe liczby odbiorców z uwzględnieniem poszczególnych grup taryfowych przedstawia poniższa Tabela:

Grupa taryfowa	Liczba odbiorców
A	8
B	1042
C	55 988
G	728 966

Największymi odbiorcami STOEN na warszawskim rynku dystrybucji energii elektrycznej byli:

STOEN nie zawiera żadnych umów dystrybucyjnych na wyłączność ze swoimi odbiorcami. Najczęściej zawiera umowy na czas nieokreślony z różnym okresem wypowiedzenia, który wynosi do 6 miesięcy.

Co do zasady cena energii elektrycznej powinna być istotnym parametrem struktury popytu. W związku ze stanem liberalizacji rynku energii elektrycznej a w szczególności z niskim rozpowszechnieniem zasady TPA, cena energii odgrywa obecnie niewielką rolę. Dopiero po pełnej liberalizacji, która według ostatnich ustaleń Komisji Europejskiej ma nastąpić w 2007 roku, jej znaczenie jako decydującego

parametru powinno wzrosnąć. Całkowita liberalizacja rynku energii elektrycznej spowoduje wejście na warszawski rynek dystrybucji energii elektrycznej innych przedsiębiorców i wymusi na STOEN udostępnienie konkurentom swojej sieci energetycznej dla przesyłu energii.

Na podstawie materiału zgromadzonego w sprawie i powyższych ustaleń organ antymonopolowy zważył, co następuje.

Przepis art. 17 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* stanowi, że Prezes Urzędu wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku której nie powstanie lub nie umocni się pozycja dominująca na rynku i wskutek czego konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona. Dla zastosowania tego przepisu niezbędne jest zatem wykazanie, że wskutek koncentracji:

- a) nie powstanie lub nie umocni się pozycja dominująca,
- b) konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona.

Ad a) Definicja pozycji dominującej określona jest w art. 4 pkt 9 ustawy antymonopolowej. Zgodnie z tą definicją, dominująca pozycja rynkowa przedsiębiorcy to pozycja, która umożliwi mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym poprzez stworzenie mu możliwości działania w znacznym stopniu niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Ustawa wprowadza domniemanie, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %

Jak wykazało niniejsze postępowanie, podmioty uczestniczące w koncentracji działają na jednym wspólnym rynku właściwym. Jest to krajowy rynek obrotu energią elektryczną. Z uwagi na łączny udział w rynku (ok. 6,1 %), nie istnieje rynek, na który koncentracja wywierałaby wpływ w układzie horyzontalnym. Nie istnieją również rynki, na które koncentracja wywierałaby wpływ w układzie wertykalnym.

Koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym na lokalny rynek dystrybucji energii elektrycznej, obejmujący swoim zasięgiem Warszawę. W związku z przytoczonymi wyżej danymi stwierdzić należy, iż STOEN na tym rynku posiada już pozycję dominującą. Zasadniczym pytaniem jest więc, czy pozycja ta, na skutek opisywanej transakcji, nie umocni się.

Zdaniem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przedmiotowa koncentracja nie będzie miała wpływu na umocnienie się pozycji dominującej na tym rynku, gdyż udział STOEN-u w chwili obecnej wynosi 99,9 %. Aktualnie inne podmioty obecne na tym rynku wykorzystują sieć STOEN-u na własne potrzeby. Trudno wyobrazić sobie bardziej stabilną sytuację monopolisty. Przedmiotowa koncentracja skutkować będzie jedynie zastąpieniem jednego podmiotu innym, który będzie dystrybuował energię elektryczną w Warszawie.

Tym samym, wskutek zamierzonej transakcji, nie powstanie (bo już istnieje) ani nie umocni się pozycja dominująca na jakimkolwiek rynku właściwym.

Ad b) Należy także stwierdzić, iż wskutek planowanej koncentracji nie dojdzie do ograniczenia konkurencji na rynku właściwym. Łączny udział podmiotów na tym

rynku wskazuje, że konkurencja na ogólnopolskim rynku obrotu energią elektryczną nie zostanie istotnie ograniczona w wyniku przedmiotowej koncentracji. Stan konkurencji na tym rynku zależeć będzie od zupełnie innych czynników, przede wszystkim od stopnia liberalizacji rynku energii elektrycznej w Polsce i od rzeczywistego wprowadzenia w życie zasady TPA.

Wskazane wyżej przesłanki będą miały niebagatelny wpływ również na lokalny rynek dystrybucji energii elektrycznej, na który przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ w ujęciu konglomeratowym.

Ponadto po dokonaniu zamierzonego nabycia akcji przez RWE, STOEN otrzyma dostęp do zasobów koncernu RWE w stosunku do wszystkich Multi-Utility, tzn. mediów dostarczanych za pomocą sieci (dostęp do know-how przez wymiany pracowników, porównywanie procesów pracy, wymianę doświadczeń dotyczących zarządzania kosztami oraz korzystanie z wiedzy RWE zebranej podczas procesów liberalizujących rynek energii). Ponadto RWE przeanalizuje, na ile możliwy jest wspólny ze STOEN rozwój dalszych usług dla przedsiębiorstw (decentralne wytwarzanie prądu i decentralne zaopatrywanie w prąd).

RWE zamierza dokonać znacznych inwestycji w działalność podstawową STOEN, głównie w celu rozbudowy i poprawy infrastruktury przesyłowej, przez co, mając na uwadze liberalizację polskiego rynku energii elektrycznej, zostanie wzmocniona zdolność konkurencyjna STOEN w sferze obrotu oraz zostaną stworzone przesłanki dla faktycznej konkurencji dotyczącej dystrybucji prądu. Ponadto w związku z możliwościami STOEN sięgania po know-how RWE (dotyczy to Multi-Utility, optymalizacji pracy, wykorzystania usług marketingowych RWE) należy oczekiwać poprawy wewnętrznego działania przedsiębiorstwa.

Po dokonaniu opisywanej transakcji STOEN będzie drugim sprywatyzowanym zakładem dystrybucyjnym energię elektryczną. Na początku roku 2001 inny zakład dystrybucyjny - Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny S.A. został przejęty przez szwedzki koncern Vattenfall AB.

Konsumenci dzięki niniejszej transakcji zyskają lepszą ofertę usług. Inwestycje RWE w infrastrukturę przesyłową doprowadzą do redukcji ilości awarii i długości czasu ich usuwania, jak również zredukują obciążenie środowiska naturalnego. Ponadto koncepcja Multi Utility koncernu RWE doprowadzić ma do rozszerzenia oferty dotyczącej usług dla końcowych odbiorców. Założeniem Multi-Utility jest uproszczenie sposobu zaopatrywania we wszystkie media odbiorcę końcowego oraz uproszczenie rozliczania z dostawcą tych usług.

Powyższe argumenty wskazują iż przedmiotowa koncentracja nie będzie miała negatywnego wpływu na stan konkurencji zarówno na ogólnopolskim rynku obrotu energią elektryczną, jak i na warszawskim rynku dystrybucji energią elektryczną.

Ponadto Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wziął pod uwagę, przy rozpatrywaniu niniejszej koncentracji, wpływ jaki może ona mieć na kontrahentów i konsumentów obecnych na rynkach właściwych.

Zdaniem UOKiK koncentracja nie będzie miała wpływu na kontrahentów STOEN i RWE. Tak jak każdy przedsiębiorca, czy to STOEN, czy RWE kieruje się

zyskiem finansowym i będzie szukał swoich dostawców wśród tych, którzy zaoferują najniższą cenę. STOEN jest jedną z najlepszych i największych, biorąc pod uwagę przychód ze sprzedaży energii elektrycznej, spółką dystrybucyjną w kraju. Jednak po pełnej liberalizacji rynku energii elektrycznej, co ma nastąpić w 2007 roku rynek ten będzie obejmował swoim zasięgiem całą Europę. Na tak określonym rynku STOEN będzie małym przedsiębiorcą, którego siła przetargowa będzie niewielka, co może spowodować duże trudności w konkutowaniu z największymi grupami kapitałowymi, takimi jak EDF, E.ON., Vattenfall, czy też RWE. Dlatego też przedmiotową koncentrację należy traktować jako przygotowanie do pełnej liberalizacji rynku energii elektrycznej, na którym nie będą obowiązywać kontrakty długoterminowe oraz upowszechni się zasada TPA. Na takim rynku, podlegającym silnej konkurencji, uczestnicy tego rynku nie mogą sobie pozwolić na kierowanie się innymi kryteriami doboru kontrahentów niż cena – to ona ma decydujący wpływ i pozwala na wystąpienie z korzystną ofertą dla klientów. Takie postępowanie gwarantuje utrzymanie się na silnie konkurencyjnym rynku.

Z kolei konsument – odbiorca końcowy zwraca uwagę przede wszystkim na cenę produktu oraz jego jakość. Dlatego też, poza wymuszeniem przez rynek i konkurentów obniżenia cen, uczestnicy rynku muszą spełnić pewne standardy jakościowe. W sytuacji, gdy ceny oferowane przez uczestników rynku osiągną zbliżony poziom, to właśnie jakość usług wysunie się na pierwszy plan. Konsumenti wybiorą ten podmiot, który zaoferuje im najlepszy standard usług. W takiej sytuacji niebagatelne znaczenie będzie miało zaproponowanie odbiorcom energii elektrycznej innych usług sieciowych, takich jak dostarczanie ciepła, wody czy usług telekomunikacyjnych. Wiązać się to będzie z wygodą dla klientów, którzy otrzymają zamiast kilku rozliczeń tylko jedno. Z punktu widzenia konsumenta jest to rozwiązanie bardzo korzystne. Dla stanu konkurencji na innych rynkach może również okazać się korzystne. W przypadku, gdy dystrybutor energii elektrycznej pojawi się na innym rynku, który jest silnie zmonopolizowany – będzie on konkurencją dla dotychczasowego monopolisty. Wymusi również na nim obniżenie cen i poprawienie jakości usług. Gdyby jednak koncepcja Multi-Utility nie sprawdziła się w tym znaczeniu, iż dotychczasowy monopolista na rynku dystrybucji energii elektrycznej rozwinąłby swoją pozycję na inne sektory gospodarki eliminując jednocześnie innych uczestników tych rynków, Organ Antymonopolowy dysponuje środkami prawnymi, które pozwalają na skuteczną interwencję. Zagrożenie jednak w obecnej chwili jest jedynie hipotetyczne. Poza tym STOEN już wcześniej przewidywała zaangażowanie się w koncepcję Multi-Utility. Przedmiotowa koncentracja jedynie pozwoli na przyspieszenie wdrożenia w życie tego projektu.

Reasumując należy stwierdzić, że planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 17 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* i nie stwarza zagrożenia dla konkurencji.

Wobec powyższego orzeka się jak w sentencji.

Na niniejszą decyzję, na podstawie art. 78. ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stronom przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Prezesa UOKiK, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia.

PREZES
Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Cezary Banasiński
dr Cezary Banasiński

Otrzymuje:

Pan
Włodzimierz Kożuchowski
BBLP
Rastawicki Spółka Komandytowa
ul. Ks. I. Skorupki 5
00-546 Warszawa

[Signature]
D Y R E K T O R
Departamentu Przemysłu i Infrastruktury

Andrzej Grudziński